

سال‌های نفرین‌شده

۱۹۱۹-۱۹۱۴

[یادداشت‌های شخصی]

پرواند اُتیان

مترجم:

آندرانیک حجومیان

۱۳۹۴

سرشناسه:	ایتان، پرواند، ۱۸۶۹ - ۱۹۲۶ م. Enand, Ocean
عنوان و نام پدیدآور:	سازمان‌های نظریه‌پردازانه: ۱۹۱۹-۱۹۱۸ (برداشت‌های شخصی از نوشته پرواند ایتان؛ ترجمه آندرانیک خجومیان
مشخصات نشر:	تهران: افراز، ۱۳۹۱
مشخصات ظاهری:	۴۱۶ ص.
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۲۴۳-۳۴۱-۴
وضعیت فهرست‌نویسی:	فینا
موضوع:	ایتان، پرواند، ۱۸۶۹ - ۱۹۲۶ م. -- خاطرات
موضوع:	جنگ جهانی اول، ۱۹۱۴-۱۹۱۸ م. -- خاطرات ارمنی
موضوع:	جنگ جهانی اول، ۱۹۱۴-۱۹۱۸ م. -- ارمنستان -- نبردها
شناسه‌ی افزوده:	خجومیان، آندرانیک، ۱۳۳۵ - مترجم
رده‌بندی کنگره:	۱۳۹۳ ۱۲۳ الف / ۳ ۱۵۵ ۱۵
رده‌بندی دیویی:	۴۳۸/۹۴۰
شماره کتاب‌شناسی ملی:	۳۵۸۷۲۵۰

انتشارات افراز

دفتر مرکزی و فروش: خیابان فلسطین جنوبی، خیابان وحید نظری، پست افشار، پلاک ۱، واحد ۵

تلفن: ۶۶۴۰۱۵۸۵

مرکز بخش: ۶۶۹۷۷۱۶۶

وبسایت و فروشگاه اینترنتی: www.afrazbook.com

E-mail: info@afrazbook.com

سال‌های نفرین شده ۱۹۱۹ - ۱۹۱۴

پروانه آیدان

مترجم: آندرانیک خچرمیان

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۴

طراحی جلد: یاسمین محمدی / آتلیه افراز

آرایش صفحه‌ها: یاسمین حسدزی

لیتوگرافی / چاپ / صحافی: ترجیح / تصویر / بکتاف

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

قیمت: ۲۹۰۰۰ تومان

تمام حقوق این اثر برای انتشارات افراز محفوظ است.

هیچ بخشی از این کتاب، بدون اجازه‌ی مکتوب ناشر، قابل تکثیر یا تولید مجدد به هیچ شکلی

از جمله چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیک، فیلم، نمایش و صدا نیست.

این اثر تحت پوشش قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان ایران قرار دارد.

این کتاب به همت هیئت برگزارکننده‌ی یک صدمین سالگرد نسل‌کشی ارمنیان - منتخب انجمن‌ها و نهادهای مستقل ارمنی ایران و به یاد مرحوم، آرامانیس میرزاخانیان، فعال فرهنگی و اجتماعی ارمنی، که سال‌ها در ایران، ارمنستان و سوئد به فعالیت پرداخت چاپ می‌شود.

آرامانیس میرزاخانیان در سال ۱۳۲۱ در روستای "نماگرد" از توابع شهرستان فریدن به دنیا آمد. تحصیلات ابتدایی را در مدارس ارامنه‌ی اصفهان به اتمام برده و در سال ۱۳۴۱ برای اخذ تحصیلات عالی راهی ارمنستان شد. وی پس از فارغ‌التحصیل شدن در دانشگاه پلی‌تکنیک ایروان، موفق به دریافت دکترای رشته‌ی الکترونیک از دانشگاه مسکو شده و سپس برای رسیدن به مدارج بالاتر علمی عازم آلمان گردید و در آن‌جا نیز موفق به دریافت مدرک پروفسوری گشته و در دانشگاه‌های آن کشور به تدریس مشغول شد.

او سال‌ها در دانشگاه سلطنتی استکهلم، پلی‌تکنیک ایروان و دانشگاه صنعتی اصفهان به تدریس پرداخت و در بسیاری از نهادهای علمی عضویت داشت. میرزاخانیان سال‌هایی از عمر خویش را نیز به فعالیت‌های مطبوعاتی پرداخت و مقالات متعددی به قلم وی در عرصه‌های علمی، اجتماعی و سیاسی در نشریات ارمنی و غیرارمنی به چاپ رسیده است.

آرامانیس میرزاخانیان برای تلاش‌های بی‌وقفه‌اش در راه کمک‌رسانی به نیازمندان ارمنستان و نیز انتقال داروهای مورد لزوم آسیب‌دیدگان حوادث طبیعی و به‌ویژه زلزله‌ی مهیب ۱۹۸۸ از مسئولان آن کشور لوح تقدیر گرفته است.

مرحوم میرزاخانیان سال‌های متمادی از بیماری سرطان رنج می‌برد و بالاخره در ۱۱ آوریل ۲۰۱۳ مصادف با ۲۱ فروردین ۱۳۹۲ چشم از جهان فرو بست.

پادش گرامی باد

فهرست

۹	پیش گفتار مترجم.....
۱۱	آغاز جنگ همگانی (جنگ جهانی اول).....
۲۷	شب های پراضطراب.....
۳۵	در مخفیگاه.....
۴۱	روزهای دلوایی.....
۵۵	زندانی شدن و تبعید.....
۱۱۵	در تارسون.....
۱۲۹	در حلب.....
۱۴۷	در حاما.....
۱۸۱	از حلب به دیرالزور.....
۲۱۱	الپوسرا.....
۲۴۳	در دیرالزور.....
۲۹۳	از دیرالزور به سمت حلب.....
۳۱۵	در حلب.....
۳۶۹	در سلطانیه.....
۳۹۹	به سمت استانبول.....
۴۱۵	پس گفتار.....

پیش‌گفتار مترجم

صد سال از آغاز جنگ همگانی در سال ۱۹۱۴ که بعدها جنگ جهانی اول خوانده شد می‌گذرد. جنگی خانمان‌سوز که از سوی دولت‌های استعماری آغاز شد و جز ویرانی و نابودی و کشتار چیزی نصیب ملت‌های درگیر جنگ نکرد. دولت‌های استعماری همیشه برای رسیدن به اهداف و منافع خود بی‌مهابا جنگ‌هایی را آغاز می‌کنند که جز رنج و عذاب برای مردم و نفرین ابدی برای خود ارمغانی به همراه ندارد. جنگ جهانی اول با اهدافی استعماری آغاز شد و دولت عثمانی نیز به‌عنوان متحد آلمان وارد جنگ شد.

جنگ فرصت مناسبی در اختیار عثمانی‌ها قرار می‌دهد تا بتوانند رؤیای دیرینه‌ی خود که همانا نابودی ملت ارمنی بود را به واقعیت تبدیل کنند. حاصل به اجرا درآوردن این رؤیا و حل «مسأله‌ی ارمنی» یک‌ونیم میلیون کشته است، ویرانی مراکز مذهبی و فرهنگی است. آنان با برنامه‌ی از پیش تعیین‌شده کشتاری راه می‌اندازند که از آن به‌عنوان اولین نسل‌کشی قرن بیستم یاد می‌شود.

در طول هر جنگی عده‌ای پیدا می‌شوند که خاطرات روزانه خود از آن روزهای هراس و نابودی را می‌نویسند. در ایران خودمان هزارها جلد خاطره از رزمندگان سال‌های دفاع مقدس به چاپ رسیده است که با خواندن آن‌ها هر انسان آزاده‌ای مجبور می‌شود در برابر این همه از خودگذشتگی و فداکاری سر تعظیم فرو آورد.

کتابی که پیش رو دارید نیز خاطره‌نویسی است، خاطره‌ی نویسنده‌ی بزرگی که چهار سال تبعید و آوارگی را تجربه کرد. پروانه آتیان این نویسنده‌ی بزرگ ارمنی از معدود نویسندگان و روشنفکرانی است که توانست از آن کشتار دهشتناک جان

سالم به‌در برد. او در این کتاب با چنان صداقتی خاطرات خود را روی کاغذ آورده که باعث شگفتی خواننده می‌شود.

اوبی طرفانه و غیرجانبدارانه هر آن‌چه دیده و حس کرده است را نوشته. اگر در آن دوران ارمنی خائنی بوده، که حتماً بود، اگر ترک شریفی بوده، که حتماً بوده، از آنان بی‌جانبدارانه سخن به‌میان آورده. اُتیان در این نوشته قصد قهرمان‌پروری نداشته و به همین دلیل هم خواننده با متنی روبه‌رو می‌شود که حس صداقت کلام در کلیه‌ی سطور کتاب را احساس می‌کند. خواننده همانند اُتیان مردم عادی را می‌بیند که در اثر جنگ خانه و کاشانه‌ی خود را بالا‌جبار ترک کرده و در کوچی اجباری چنان از خودگذشتگی نشان می‌دهند که قابل تأمل است.

خواننده‌ی فارسی‌زبان بی‌تردید درباره‌ی نسل‌کشی ارمنیان تا اندازه‌ای اطلاع دارد که بیشتر حاصل خواندن کتاب‌های تاریخی در این زمینه است که در ایران ترجمه و چاپ شده‌اند. اما شاید این اولین ترجمه از این دست کتاب‌ها باشد که خود خاطره‌نویس، که نویسنده و سردبیر نشریه نیز است با پوست و خون و همه‌ی وجود خود آن مصائب را تجربه کرده است.

خود نویسنده در صفحه‌ی پایانی اثر می‌گوید: «این داستان را به ساده‌ترین شکل و حتا از لحاظ ادبی نامرتب نوشته‌ام. قبل از هر چیز خواستم حقیقت را گفته باشم، هیچ واقعه‌ای را تحریف نکنم و هیچ اتفاقی را درشت‌نمایی نکنم.» در این اثر گزافه‌گویی نمی‌بینید، اعمال قهرمانانه‌ی آن چنانی نمی‌بیند، آن‌چه پیش رو دارید سرگذشت چهار سال جنگ، تبعید، شادکامی‌ها و تلخ‌کامی‌های ملتی است که از سرزمین مادری خود رانده شده و در بیابان‌ها و کوره‌راها و صحراها، یا به دست دژخیمان عثمانی قتل عام شدند یا از گرسنگی و شکنجه جان خود را از دست دادند.

با سپاس و قدردانی از راهنمایی‌های سودمند جناب آقای دکتر آندرانیک سیمونیان، به امید روزی که هیچ ملتی در جهان شاهد چنین صحنه‌هایی نباشد.

آندرانیک خچومیان

بهار سال ۱۳۹۳ تهران